

מסכת שבת

פרק יציאות השבת

המשנה הראשונה מפרטת שמונה אופנים של מעשי הוצאה והכנסה, ארבעה אסורים מן התורה, וארבעה אסורים מדרבנן. אך יש אופנים נוספים האסורים מדרבנן, וכפי שיבוארו בגמרא.

שמונת האופנים הללו מתחלקים לשתי אפשרויות:

האחת, אדם העומד בפנים, ברשות היחיד, ומוציא או מכניס חפץ.

והשניה, אדם העומד בחוץ, ברשות הרבים, ומכניס או מוציא חפץ.

לכל אחת מהאפשרויות הללו מביאה המשנה ארבעה אופני הוצאה והכנסה האסורים. שנים מהם מן התורה, ושנים מדרבנן. אך, כאמור, יש עוד אופנים האסורים מדרבנן, שאינם מבוארים במשנה.

מתניתין:

המשנה מתחילה בפירוט ארבעת האופנים של הוצאה לגבי האדם העומד בפנים, ברשות היחיד:

יציאות השבת,⁽¹⁾ הוצאות חפץ בשבת מרשות היחיד לרשות הרבים, או הכנסות

הקדמה למשנה הראשונה

מלאכת "הוצאה מרשות לרשות" היא אחת משלשים ותשע אבות המלאכות האסורות בשבת, והיא המלאכה הראשונה המתבארת במסכת שבת.

מלאכת ה"הוצאה" נעשית על ידי העברת חפץ ממקום אחד למקום אחר, בשתי צורות: על ידי הוצאת חפץ מרשות היחיד לרשות הרבים, או על ידי הכנסת חפץ מרשות הרבים לרשות היחיד.

במלאכת ההוצאה יש שלשה חלקים:

א. **עקירתו** של החפץ מהרשות שהוא מונח בה.

ב. **העברתו** לרשות האחרת.

ג. **הנחתו** ברשות האחרת.

רק העושה את כל שלשת חלקי המלאכה בשבת עובר על איסור מלאכה מן התורה. אך מי שעקר חפץ ממקומו והעבירו לרשות אחרת אך לא הניחו בה, לא עבר על איסור מלאכה מן התורה, כיון שלא עשה את המלאכה בשלימות. אבל, גזרו חכמים איסור גם על עקירה בלא הנחה, ועל הנחה בלא עקירה, באופנים שיבוארו להלן.

א-ב

1. איסור הוצאה נלמד מן הכתוב "אל יצא איש ממקומו ביום השביעי", והכונה שלא ייצא אדם ממקומו עם כלי בידו ללקוט מן המן, כמבואר בעירובין יז ב.

1. **התוספות** מבארים שנקט התנא לשון "יציאות", המתייחס לאדם היוצא, ולא "הוצאות" המתייחס לחפץ שהוא מוציא, כי מצינו לשון שכזאת בתורה לגבי הוצאה, שהרי